

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **H. M.**, zastoupena JUDr. Josefem Kopřivou, advokátem se sídlem Vodičkova 709/33, Praha 1, proti žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí generálního ředitele ze dne 15. 4. 2013, č. j. VS 11/003/006/2013-50/PRV/080, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 19. 5. 2014, č. j. 59 A 41/2013-59.

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět a dosavadní průběh řízení

[1] Předmětem tohoto sporu ve věci služebního poměru je posouzení, zda byly splněny zákonné podmínky pro zproštění výkonu služby žalobkyně - strážné ve věznici Stráž pod Ralskem (dále jen "stěžovatelka").

[2] Stěžovatelka byla prvostupňovým rozhodnutím ředitele věznice od 4. 1. 2013 zproštěna výkonu služby podle § 40 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru

příslušníků bezpečnostních sborů (dále též „zákon o služebním poměru“). V odůvodnění je uvedeno, že usnesením Generální inspekce bezpečnostních sborů ze dne 2. 1. 2013 bylo zahájeno trestní stíhání žalobkyně jako obviněné ze spáchání přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 a 3 trestního zákoníku. Žalobkyně měla uvést Vězeňskou službu ČR v omyl a způsobit na jejím majetku větší škodu ve výši 54 576 Kč neoprávněným pobíráním služebního příjmu po dobu dočasné neschopnosti k výkonu služby od srpna 2012 do konce října 2012 v souvislosti s fingovaným služebním úrazem v srpnu 2012. V rozhodnutí ředitele věznice o zproštění je dále uvedeno, že ponechání žalobkyně po dobu trestního stíhání ve službě by ohrožovalo důležitý zájem služby spočívající ve ztěžování výkonu služby formou potenciálního pokračování pletich, narušování kázně ostatních příslušníků a ohrožení důvěry občanů v bezpečnostní sbor. Ohrožení důležitého zájmu služby ředitel věznice shledal i v narušení vztahu příslušník vězeňské služby – vězeň, neboť ve věci byl vyslechnut vězeň, který byl údajnému úrazu přítomen, ale (stejně jako záznam z průmyslové kamery) nezaregistroval jej.

[3] Žalobkyně se proti rozhodnutí odvolala. Žalovaný odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění uvedl, že výrok rozhodnutí je formulován v souladu s požadavky zákona o služebním poměru, neboť řešení otázky, která je předmětem rozhodování (zproštění výkonu služby) i konkrétní ustanovení právního předpisu je ve výroku rozhodnutí uvedeno. Pokud jde o ohrožení důležitého zájmu služby, žalovaný připustil, že některé formulace v prvostupňovém rozhodnutí jsou obecné a abstraktní, zejména pokud jde o pokračování pletich při výkonu služby. Zároveň však konstatoval, že ponechání žalobkyně ve výkonu služby by mohlo znamenat, že služební funkcionář je ochoten fingovanou nemoc a neoprávněné pobírání příjmu tolerovat a odsouzení by stíhaného příslušníka vězeňské služby nemuseli respektovat. Důležitý zájem služby definovaný v § 201 odst. 1 služebního zákona jako *zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů* tak byl podle žalovaného jednáním žalobkyně reálně ohrožen. K námitce žalobkyně, že před rozhodnutím o zproštění nebylo vedeno řízení ve věci služebního poměru, žalovaný uvedl, že u doručení prvostupňového rozhodnutí žalobkyni byli další příslušníci sboru. Z jejich pozdějšího služebního vyjádření vyplývá, že byla poučena podle § 174 a o právu zvolit si zmocněnce podle § 172 zákona o služebním poměru, teprve poté bylo doručeno rozhodnutí. Zápis ani protokol však zpracován nebyl. V odvolacím řízení byla žalobkyni dána možnost, aby se vyjádřila a uplatnila svá práva, což žalobkyně prostřednictvím zmocněnce učinila. Žalovaný uzavřel, že nezjistil takové vady řízení, které by měly vliv na zákonnost prvostupňového rozhodnutí.

[4] Žalobkyně následně podala žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočce v Liberci, v níž namítla, že podle § 181 odst. 4 zákona o služebním poměru musí výrok rozhodnutí obsahovat řešení otázky, která je předmětem rozhodování. Nezbytnou podmínkou pro vydání rozhodnutí o zproštění služby je jednak důvodné podezření, že příslušník spáchal trestný čin, kázeňský přestupek nebo jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, a jednak skutečnost, že jeho ponechání by ohrožovalo důležitý zájem služby nebo průběh prošetřování jeho jednání. Obě podmínky musí být splněny současně a splnění obou podmínek je podle žalobkyně nutné uvést ve výroku rozhodnutí. Ve výroku prvoinstančního rozhodnutí však není výslovně uvedeno, z jakého důvodu byla výkonu služby zproštěna. Žalobkyně dále zdůrazňuje, že dosud nebyla uznána vinnou, a žalovaný nemůže při respektování presumpce neviny tvrdit, že

pokračování

neoprávněně získala služební příjem. Odůvodnění žalovaného, pokud jde o ohrožení důležitého zájmu služby, považuje za vykonstruované a spekulativní. Žalobkyně také trvala na tom, že v řízení o zproštění výkonu služby nemohla uplatnit svá procesní práva zakotvená v § 172 a 174 zákona o služebním poměru, neboť mezi poučením o jejích procesních právech a předáním rozhodnutí o zproštění výkonu služby uplynulo jen několik minut.

[5] Krajský soud žalobu zamítl. V odůvodnění uvedl, že předmět i ustanovení právního předpisu jsou ve výroku prvostupňového rozhodnutí uvedeny a výrok odpovídá zákonnému požadavku dle § 181 odst. 4 zákona o služebním poměru. Konkrétní formulace v prvostupňovém rozhodnutí ohledně ohrožení důležitého zájmu služby je sice jazykově neobratná, ale názor služebního funkcionáře je zřejmý, stejně jako názor žalovaného v napadeném rozhodnutí. Smyslem zproštění výkonu služby je zprostit příslušníka služby v případech, kdy je dána pochybnost o jeho způsobilosti k výkonu služby, zejména z důvodu nedostatku morálních vlastností k výkonu služby. Krajský soud tento argument navázal na pochybnost o bezúhonnosti, podmínce, která má být splněna po celou dobu trvání služebního poměru. Podle krajského soudu je zřejmé, že ke zproštění výkonu služby stačí již důvodné podezření ze spáchání trestného činu. Krajský soud rovněž poukázal na dočasnost zproštění služby s tím, že zákon reflektuje, že se v řízení vina prokázat nemusí. Soud také souhlasil s žalovaným, že odsouzení mohou mít problém respektovat příslušníka, o němž vědí, že je stíhán za úmyslný trestný čin. Ponechání žalobkyně ve službě by tak mohlo ohrozit důvěru občanů ve vězeňskou službu. Krajský soud rovněž odmítl, že ve věci nebylo vedeno řízení ve věcech služebního poměru. Dle § 178 odst. 2 písm. b) zákona o služebním poměru *je řízení zahájeno dnem, kdy služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníku, jestliže se zahajuje řízení z podnětu bezpečnostního sboru*. Podle krajského soudu může být řízení zahájeno i ústně, správní spis by však měl obsahovat protokol, z něhož je zřejmé, že účastníku řízení bylo před vydáním rozhodnutí umožněno uplatnit procesní práva v § 172 a 174 zákona. Takový protokol sepsán nebyl. Řízení před správním orgánem I. stupně tak bylo zatíženo procesní vadou, která byla napravena v odvolacím řízení, v němž byla žalobkyně zastoupena zmocněncem a měla možnost svá práva uplatnit. Krajský soud tedy ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že procesní pochybení v prvostupňovém řízení nemohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

III. Stručná rekapitulace kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem.

[7] V kasační stížnosti stěžovatelka brojí zejména proti prvostupňovému rozhodnutí a kritizuje soud za přílišnou benevolenci vůči rozhodnutí ředitele věznice. Konkrétně uvádí, že nesouhlasí s názorem krajského soudu a žalovaného ohledně ohrožení důležitého zájmu služby a také s tím, že soud posvětil zásah do jejího právního postavení na základě nekonkrétních a neproověřitelných ohrožení důležitého zájmu služby, namísto konkrétních zájmů. Stěžovatelka zpochybňuje i názor soudu ohledně bezúhonnosti a souvislosti

trestního stíhání se zproštěním služby a podrobně vyvrací závěry krajského soudu ve vztahu k pochybnosti o bezúhonnosti. Stěžovatelka dále uvádí, že krajský soud bagatelizoval význam zproštění výkonu služby pro příslušníka i pro bezpečnostní sbor. Namítá rovněž, že soud by měl vědět, že odsouzení mají režim stanovený právními a dalšími předpisy, které musí respektovat. To, zda odsouzení nerespektují konkrétního příslušníka, není podle ní dáno tím, zda je z něčeho podezřelý. Stěžovatelka také odmítá závěr žalovaného a krajského soudu, že by její ponechání ve službě mohlo ohrozit důvěru občanů a tvrdí, že míru důvěry občanů ve vězeňskou službu nelze změřit. Nelze proto ani změřit, jak by mohla být důvěra ohrožena. Podle stěžovatelky není navíc zřejmé, jak široký okruh občanů je o trestním stíhání obeznámen a zda může snížení důvěry ohrozit důležitý zájem služby a zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů.

[8] Další obsírná argumentace stěžovatelky se vztahuje k hodnocení krajského soudu procesního postupu v řízení před orgánem I. stupně. Věnuje se zejména výše popsaným chybám v prvostupňovém řízení, např. chybějícímu protokolu o poučení. Stěžovatelka trvá na tom, že ve věci nebylo zahájeno řízení, protože úkony musí být podle § 15 správního řádu učiněny písemnou formou; že nebyla řádně poučena a byla jí upřena i další procesní práva v řízení před orgánem I. stupně. Stěžovatelka také nesouhlasí s názorem krajského soudu, že v rámci jednotnosti správního řízení lze procesní vadu v odvolacím řízení zhojit, a to s ohledem na zvláštnost řízení podle zákona o služebním poměru, kdy odvolání nemá odkladný účinek a rozhodnutí je vykonatelné. Ohledně možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí stěžovatelka odkazuje i na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, č. j. 4 Ads 138/2010-65. Závěrem navrhla zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se k věci vyjádřil stručným podáním ze dne 9. 6. 2014, v němž se zcela ztotožnil s argumentací krajského soudu.

IV. Právní názor Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není opodstatněné ji odmítnout pro nepřijatelnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Ze zákonné úpravy služebního poměru plyne, že institut zproštění výkonu služby podle § 40 slouží k ochraně zájmů bezpečnostního sboru, ale i zájmů veřejnosti v případě, že je příslušník podezřelý ze spáchání protiprávního jednání. § 40 odst. 1 zákona o služebním poměru konkrétně stanoví, že *[p]říslušník musí být zproštěn výkonu služby na dobu, po kterou je důvodně podezřelý ze spáchání trestného činu, kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, jestliže by jeho ponechání ve výkonu služby ohrožovalo důležitý zájem služby nebo průběh prošetřování jeho jednání.*

pokračování

[13] Jedná se tedy o dočasný institut, který lze aplikovat u příslušníků důvodně podezřelých ze spáchání trestného činu, kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, a to pouze za splnění dalších podmínek § 40 odst. 1 zákona o služebním poměru. Po dobu zproštění výkonu služby příslušníkovi služby náleží služební příjem podle § 124 odst. 6 zákona o služebním poměru, tj. ve výši 50 % příjmu odpovídajícího průměrnému služebnímu příjmu. Pokud se vina neprokáže, poskytne se příslušníkovi plný služební příjem, aniž konal službu. Pominou-li důvody, výkon jeho zproštění se ukončí.

[14] Rozhodnutí o zproštění výkonu služby dle § 40 odst. 1 zákona o služebním poměru není rozhodnutím předběžné povahy podle § 70 písm. b) s. ř. s., a proto není vyloučeno ze soudního přezkumu. Jde o významný zásah nejen do majetkové sféry příslušníka bezpečnostního sboru, ale i do jeho sféry osobní (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. listopadu 2014, č. j. 9 As 155/2014 – 33).

[15] Názor krajského soudu je však třeba částečně korigovat. Nelze souhlasit se závěrem, dle něhož ke zproštění služby stačí důvodné podezření ze spáchání trestného činu, neboť bezúhonnost příslušníka musí trvat po celou dobu služebního poměru. Bezúhonnost je podmínkou přijetí do služby (a následně i podmínkou pro setrvání v ní) v souladu s 13 a 14 zákona o služebním poměru, ztráta bezúhonnosti však nastává až pravomocným odsouzením pro trestný čin, nebo splněním jiných podmínek dle § 14. Ztráta bezúhonnosti má význam především pro propuštění ze služebního poměru dle § 42, nikoliv pro institut zproštění služby, protože rozhodování nastává právě v situaci, kdy trestní nebo jiné řízení není ukončeno a o bezúhonnosti lze pochybovat, ale není o ní dosud rozhodnuto. V tomto smyslu tedy krajský soud nepřesně ztotožňuje pochybnost o bezúhonnosti s důvodným podezřením ze spáchání trestného činu, přestupku či jiného provinění, tato nepřesnost však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí.

[16] Pro zproštění služby je nutno splnit jak formální podmínky, tak materiální podmínku, dle které by *ponechání ve výkonu služby ohrožovalo důležitý zájem služby nebo průběh prošetřování jeho jednání*. Zproštění služby není ani v případě trestního stíhání příslušníka automatické a je třeba šetřit princip presumpce neviny.

[17] Nelze však přisvědčit názoru stěžovatelky, že ohrožení důležitého zájmu služby musí být zcela konkrétní. Správní uvážení služebního funkcionáře zde představuje spíše předběžnou rizikovou analýzu, kdy je v každém jednotlivém případě potřeba pečlivě zvážit, zda setrvání ve službě představuje riziko, a to nejen s ohledem na plnění konkrétních služebních povinností, ale i v obecném rámci ochrany dobrého jména, pověsti a řádného fungování služby jako takové. Služební funkcionář o zproštění rozhoduje v situaci informační nejistoty, tedy v době, kdy dosud není objasněno a autoritativně rozhodnuto, zda byl trestný čin spáchán. Musí tedy dočasně poměřovat a vyvažovat princip presumpce neviny a zásah do profesní či osobní sféry příslušníka na straně jedné, a důležitý zájem služby a její možné ohrožení, potažmo zájem veřejnosti na kvalitním fungování bezpečnostního sboru na straně druhé. Posouzení těchto rizik by tedy mělo usilovat o spravedlivou rovnováhu mezi zájmy služby, občanů a příslušníka. Jako výkladová pomůcka může sloužit důležitý zájem služby, definovaný v § 201 zákona o

služebním poměru jako *zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru*.

[18] Základním východiskem pro takové předběžné posouzení je zejména povaha trestného činu (případně přestupku či jiného správního deliktu) a také souvislost mezi trestným činem a služebním poměrem. V úvahu lze vzít zejména to, zda jde o trestný čin nedbalostní či úmyslný; povahu a způsob spáchání trestného činu; zda je dána souvislost časová a místní; zda byl čin spáchán v souvislosti s pracovní činností, v pracovní době či na pracovišti; zda mohl ovlivnit další spolupracovníky nebo svěřené osoby; zda existuje i nadále možnost ovlivnění svědků a ohrožení průběhu vyšetřování, pokud by příslušník i nadále zůstal ve službě, ale např. i vnější vlivy jako mediální pozornost a zveřejnění informace o trestním stíhání či jiném vedeném řízení.

[19] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud souhlasí se žalovaným, že ke zproštění služby byly naplněny jak formální, tak materiální předpoklady. Stěžovatelka je stíhána pro trestný čin podvodu (fingovaný pracovní úraz) spáchaný v pracovní době ve službě, na pracovišti hospodářského partnera věznice. K údajnému předstírání úrazu došlo ve společnosti svěřeného vězně, který byl v této věci následně vyslýchán jako svědek. Takto blízká souvislost je dostatečným důvodem pro zproštění služby, a to také s ohledem na povahu služební činnosti. Disciplína ve věznici je samozřejmě primárně otázkou zákona a dalších předpisů, ale zároveň není možné, zejména v uzavřeném prostředí věznice, pominout reálný dopad trestního stíhání na vnitřní poměry a důraz na resocializační úlohu nápravných zařízení. V této souvislosti je na strážné a jiné příslušníky vězeňské služby třeba klást vyšší nároky, které odpovídají specifickým úkolům bezpečnostního sboru a náplni pracovní činnosti konkrétního příslušníka.

[20] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatelky týkajícím se důvěry občanů. Každý bezpečnostní sbor, ale i jiný státní orgán, služba, úřad či instituce by měl pracovat a fungovat tak, aby si získal a zasloužil důvěru veřejnosti. V případě bezpečnostních sborů je tento požadavek vyjádřen mj. v § 45 odst. 1 zákona o služebním poměru, který stanoví základní povinnosti příslušníka, kdy příslušník je mj. povinen b) zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby a i) *chovat se a jednat i v době mimo službu tak, aby svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru*.

[21] Lze sice přisvědčit stěžovateli, že míru důvěry občanů či její ohrožení není často možné přesně kvantifikovat, ale to ani není smyslem zákonné úpravy. Zákonná úprava pouze hodnotí možná rizika jak pro bezproblémové fungování služby, tak ohrožení její pověsti. Toto hledisko bere v úvahu i vnější pohled. Na druhou stranu nemůže být institut dočasného zproštění služby svévolně zneužíván v neodůvodněných případech, což však v projednávané věci nenastalo. Jak bylo výše uvedeno, v této části rozhodnutí korigoval Nejvyšší správní soud názor krajského soudu (viz bod 15), a to v souladu s ustálenou judikaturou zdejšího soudu, zejména v návaznosti na usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007-75. Nejvyšší správní soud při přezkumu rozsudku krajského soudu nevybočil z rámce právních otázek, které byly vytknuty již v řízení o žalobě před krajským soudem a správním řízení. Nahradil tedy část argumentace, na jejímž základě zamítl krajský soud žalobu stěžovatelky, vlastní úvahou,

pokračování

která vede rovněž k zamítnutí žaloby. Tento postup akceptoval i Ústavní soud, např. v usnesení sp. zn. IV. ÚS 1022/15 ze dne 3. 6. 2015.

[22] Nejvyšší správní soud rovněž souhlasí s názorem krajského soudu a odvolacím správním orgánem ohledně hodnocení určité jazykové neobratnosti a formálních nedostatků prvostupňového rozhodnutí. Je ale také třeba připomenout, že řízení, z něhož vzešlo správní rozhodnutí, je ovládáno zásadou jednotnosti. Tato zásada vyjadřuje, že řízení až do vydání rozhodnutí představuje jeden celek. Je proto přípustné, aby odvolací orgán doplnil závěry rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Tento názor má oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu, podle níž může odvolací či rozkladový správní orgán nahradit část odůvodnění orgánu I. stupně vlastní úvahou a korigovat dílčí argumentační nepřesnost podřízeného správního orgánu v případě, kdy prvostupňové rozhodnutí potvrzuje (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2013, č. j. 6 Ads 134/2012-47). Pokud odvolací orgán souhlasí s výrokem správního rozhodnutí orgánu I. stupně, nicméně se zcela neztotožňuje s důvody, případně část odůvodnění postrádá, může tyto nedostatky nahradit v odůvodnění svého rozhodnutí. Předmětem přezkumu je pak zejména rozhodnutí odvolacího orgánu, doplněné o argumentaci správního orgánu I. stupně, kterou odvolací orgán potvrdil.

[23] Stěžovatelka dále tvrdí, že v řízení o služebním poměru není možná náprava vad až v odvolacím řízení, může k ní dojít pouze před vydáním rozhodnutí služebního funkcionáře. Tomuto závěru nelze přisvědčit. Podle zákona o služebním poměru je vedeno mnoho typů řízení, v některých z nich (například při propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. d/ zákona o služebním poměru) zahrnuje řízení v prvním stupni pouze vydání rozhodnutí ve věci samé, případné námitky či doplňování důkazů se řeší až v rámci odvolacího řízení. To neplatí pro řízení o zproštění služby, avšak ani v něm není žádný důvod pro popření výše zmíněné zásady jednotnosti řízení. Nejvyšší správní soud to vyslovil například v rozsudku ze dne 27. 2. 2013, č. j. 6 Ads 134/2012-47: *v řízení o služebním poměru se uplatní zásada jednotnosti správního řízení; řízení v I. stupni a odvolací řízení tak představují jeden celek (§ 133 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky)*, k dříve platné, v platném znění však obdobné, úpravě služebního poměru.

[24] V souvislosti s procesním postupem prvostupňového správního orgánu a nemožností vyjádřit se před rozhodnutím k jeho podkladům stěžovatelka odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 138/2010 – 56 ze dne 31. 1. 2011. Citovaný případ je však odlišný, protože došlo ke stejnému pochybení u I. stupně, odvolacího orgánu i krajského soudu a žalovaný se nevypořádal s námitkou stěžovatele týkající se porušení § 181 odst. 5 zákona o služebním poměru. Citované rozhodnutí proto na tento případ nedopadá. Je však třeba se argumentačně vyrovnat s jiným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu v obdobném případě, č. j. 8 As 83/2014 – 43 ze dne 24. července 2015. Nejvyšší správní soud tímto rozhodnutím ve věci služebního poměru policisty zrušil rozhodnutí správního orgánu, protože správní orgán I. stupně stěžovatele vůbec neinformoval o zahájení řízení a prvním úkonem v řízení bylo až doručení rozhodnutí, proto nemohl stěžovatel využít svá práva podle § 174 odst. 1 zákona o služebním poměru. Tuto vadu přitom z povahy věci nemohl odstranit odvolací orgán,

protože v prvním stupni došlo k plnému popření procesních práv stěžovatele. Soud mj. řekl, že *v odvolacím řízení lze korigovat podobu odůvodnění, jak je uvedeno výše, nelze však zhojit vadu, spočívající v odepření veškerých procesních práv stěžovatele.*

[25] Uvedená věc je však v podstatných skutkových okolnostech odlišná, a proto nedochází k rozporu. Stěžovatelce procesní práva odepřena nebyla. Ze spisu vyplývá, že podle shodných služebních vyjádření třech různých příslušníků bezpečnostního sboru byla nejprve poučena o povinnostech účastníka řízení a o možnostech svého zastoupení v řízení a měla možnost seznámit se se spisem, který v té době obsahoval pouze předmětné usnesení o zahájení trestního stíhání, které již měla stěžovatelka k dispozici. Teprve poté jí bylo doručeno rozhodnutí o zproštění služby. V době zahájení řízení bylo součástí spisové dokumentace pouze toto usnesení o zahájení trestního stíhání, na jehož základě bylo vydáno rozhodnutí o zproštění služby. Žádné jiné podklady, k nimž by se mohla vyjádřit, ve spise nebyly. S ohledem na povahu řízení o zproštění služby, jakož i povahu trestného činu a zejména vazbu tohoto činu ke službě tak služební funkcionář rozhodl pouze na základě zákona o služebním poměru a jediného podkladu, usnesení o zahájení trestního stíhání, s nímž však byla stěžovatelka již obeznámena.

[26] Soud rovněž upozorňuje, že v žalobě ke krajskému soudu si stěžovatelka protiřečí, neboť na jednom místě kategoricky popírá, že by k poučení o právech vůbec došlo a že služební vyjádření tří různých příslušníků služby nejsou pravdivá, ale v další části správní žaloby tvrdí, že *„mezi mým poučením o mých právech a předáním rozhodnutí o zproštění výkonu služby uplynulo jen několik minut.“* Soud s ohledem na tyto rozpory považuje tvrzení stěžovatelky ohledně poučení o právech a zahájení řízení za nevěrohodné a má za to, že k ústnímu zahájení řízení včetně poučení o právech došlo tak, jak bylo vyjádřeno ve služebních vyjádřeních.

[27] Stěžovatelka v kasační stížnosti mj. tvrdí, že zahájit řízení ve věcech služebního poměru nelze ústní formou. Ani v otázce obligatorní písemné formy zahájení řízení však Nejvyšší správní soud nemůže dát stěžovatelce za pravdu. Podle § 178 odst. 2 písm. b) zákona o služebním poměru je řízení zahájeno dnem, kdy služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníkovi řízení. Není však stanoveno, jakou formou. Subsidiárně aplikovaný § 15 správního řádu nevylučuje, že jednotlivé úkony či sdělení budou v řízení činěny za určitých podmínek také ústně, nicméně předvídá, že obsah úkonů prováděných jinou než písemnou formou se poznamená do spisu, nestanoví-li zákon jinak.

[28] V tomto případě bylo řízení zahájeno ústní formou, rozhodnutí bylo vyhotoveno písemně. Dílčí procesní pochybení lze tedy spatřovat v tom, že o ústním poučení o právech účastníka a o právu zvolit si zmocněnce nebyl sepsán protokol, který nelze nahradit ani pozdějšími služebními vyjádřeními dalších příslušníků. Tento formální nedostatek však neznamená, že by stěžovatelčina práva v řízení byla odepřena a právo na spravedlivý proces v širším smyslu bylo porušeno.

[29] Lze tedy shrnout, že určité procesní a formální nedostatky řízení v I. stupni byly zhojeny v odvolacím řízení, v němž žalobkyně plně svá práva uplatnila prostřednictvím zmocněnce. Ze správního spisu je rovněž zřejmé, že v odvolacím řízení se stěžovatelka prostřednictvím svého zmocněnce seznámila se všemi podklady rozhodnutí, nicméně ve

pokračování

vyjádření žádné nové skutečnosti k věci neuvedla. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s výtkou krajského soudu a žalovaného vůči postupu orgánu I. stupně, souhlasí však i se závěrem, že toto pochybení nemělo vliv na zákonnost tohoto řízení.

[30] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že formální i materiální podmínky pro zproštění služby byly splněny a procesní nedostatky v řízení před orgánem I. stupně byly zhojeny v odvolacím řízení. Napadený rozsudek krajského soudu tedy není nezákonný.

V. Závěr a náklady řízení

[31] Kasační námitky stěžovatelky nejsou důvodné a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplynul důvod pro zrušení napadeného rozsudku. Kasační stížnost proto byla v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuta. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[32] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému, jemuž by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu